

Pontyik Pál emlékezete

Nyolcvan esztendővel ezelőtt, 1899-ben született Pontyik Pál, a párt és a munkásmozgalom kiemelkedő szegedi harcosa, munkásszülők gyermekeként. Édesapja súlyos betegsége miatt munkaképtelen volt, így Pontyik Pál fiatal éveit kemény munkával teltek el: gondoskodnia kellett családjá eltartásáról. Korán rá kellett tehát döbnie a fennálló társadalmi viszonyok mélységesen igazságtalan voltára, s ezzel együtt arra is, hogy a változtatáshoz szívós, kemény, áldozatos harcra van szükség, s ehhez a küzdőtársakat a munkásmozgalomban találja meg.

1930-ban kapcsolódott be az illegálisan tevékenykedő Kommunista Magyarországi Pártjának egyik szegedi sejtjébe, amelyben rajta kívül még Komócsin Antal, Gera Sándor, Gladics József és Gombkötő Péter vették részt. Osztályharcos szervező munkát, a kislétszámú kommunista csoport, kihasználva a dolgozó tömegeknek a gazdasági világválság idején szüntelenül növekvő elégedetlenségét, egyre sikeresebb agitációt fejtett ki. A megélénkült aktivitás feltűnt a rendőrségnek, amely 1932. április 3-án mintegy 200 személyt — közöttük Pontyik Pált is — letartóztatott. A június 30-i dátumú vádirat egyebek között a következőket tartalmazta: "... a szegedi Munkásotthonban a szakszervezet keretén belül a pártvezetőség hallgatóságos elnökségével vagy annak tudta nélkül olyan szervezkedés folyik, amelynek célja nem csupán a szociáldemokrata pártvezetőségek ellen irányul és azt túlzó szélsőbaloldali egyenlőség öhajítja felelőssé, hanem a szervezkedés kezdeményezőinek törekvése annál sokkal többre, arra irányul, hogy a szervezet ifjúmunkás tagjait összegyűjtve, egy külön csoportba szervezve, a kommunista-bolszevista eszmékkel és törekvésekkel rendszeres oktatással megismertetve, a kommunista forradalomra előkészítse."

A törvényszéki ítéletvégrehajtásán végül 32 baloldali értelmű személy ellen emelték vádat. Pontyik Pált 3 hónapi börtönnel sújtották, s ezt 1933 márciusában az Ítéletábrla is megerősítette. Szabadulása után rendőri felügyelet alá helyezték. Figyelemre méltó az erre vonatkozó rendőrségi véghatározat indoklása: "Pontyik Pál a

fennálló állami és társadalmi rend szempontjából gyanús egyén... A szervezkedés célzó összejövetelek céljára átengedte lakását és az Akoltelepen levő lakóházát. Miután kommunista érzelmű egyénnel tartott fenn érintkezést, további tevékenységének megakadályozása érdekében mint államrendészeti szempontból megbízhatatlan egyénnek fokozottabb ellenőrzését láttam szükségesnek." Ezekre az évekre maga Pontyik Pál így emlékezett vissza: "Állandó zaklatásnak és üldözöttségnek voltunk kitéve, ennek ellenére sejtünk tagjai a lehetőség határain belül a kapcsolatot fenntartották egymással, és kitaró szervező munkát végeztek... Az ország német megszállását követően különösen sokat tettünk internált elvtársaink családtagjainak segítségéért."

1944 október elején a visszavonuló német csapatok elhárították a Dumántúra, de néhány nap múltán sikerült megszöknie, majd Szegedre hazavergődnie. Azonnal jelentkezett a pártnál, figyelembe véve szakismeretét és politikai szilárdságát, elvhd-ségét, megbízták a Vörös Hadsereg utánpótlásában jelentős szerepet betöltő szegedi Közyágóhíd összes tizezmeinek vezetésével. Sikeres munkája eredményeképpen 1949-ben a Pick Szalámigyar igazgatójának, 1950-ben pedig a Vágóhíd vezetőjének nevezték ki. Valamennyi tisztségében feladatait a rá jellemző alaposággal, megbízhatósággal, rendkívül lelkiismeretesen látta el. Az ellenforradalom idején is becsülettel helytállt, leverésében, illetve ezt követő konzolidációjában aktív részt vállalt. Hetedmagával létrehozta a Magyar Szocialista Munkáspárt üzemi szervezetét.

Pontyik Pál 1972. március 18-án hunyt el, 73 éves korában. Kiemelkedő tevékenységét szocialista államunk életében is magas kitüntetésekkel ismerte el. Tulajdonosa volt a Partizán Eremnek, a Szocialista Hazáért Érdemrendnek, a Felszabadulási Jubileumi Emlékéremnek.

Születésének 80. évfordulóján kegyelettel emlékezünk Pontyik Pál elvtársra, aki nek harcos életútja példaként áll előttünk.

Dr. Hegyi András

Múzeumi és műemléki hónap '79

Régészeti hét

A most záruló néprajzi hét befejező eseménye lesz ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a *múzeumi matiné* sorozatban sorra kerülő filmvetítés. *Három néprajzi tárgyú kisfilm* kerül vászonra: Bocskorom van egy ták, Magyar fazekasok, Gyékény és olaj.

A múzeumi és műemléki hónap szegedi programja a jövő héten a *régészet* jegyében zajlik. A múzeumok régészeti tevékenységét bemutató rendezvényeket holnap, hétfőn este 6 órakor a múzeum dísztermében dr. Trogmayer Ottó, megyei múzeumigazgató előadása nyitja meg, aki beszámol az ez évben *Csongrád megyében folyó régészeti ásatások* munkálatairól, eredményeiről. Október 24-én, szerdán este 6 órakor a díszteremben dr. Horváth Ferenc régész tart előadást *A kőkori ember*

gorzsa falujában címmel. A régészeti hét filmje az *Ősök, istenek, mesterek* című alkotás október 25-én, csütörtökön este 6 órakor kerül bemutatásra. A vetítés után dr. Kovács Tiborral, a Kulturális Minisztérium osztályvezetőjével beszélgethetnek az érdeklődők a magyarországi régészeti kutatásokról.

Bakonyi fásítás

Fásítják a Bakony déli vonulatát, a Veszprém—Várpalota közötti dolomit fennsík erodált területeit. A múlt században még ezt a vidéket is összefüggő erdők borították. A gazdag faállományt az akkori tervszerűtelen fakitermelés pusztította ki, s ezzel utat nyitottak a Bakony magasabb vidékeiről a Balaton medencéje felé tar-

Panelparketta Finnországra

Az NSZK után Finnországból is megrendelést kapott a Somogy megyei Erdős és Fafeldolgozó Gazdaság barcsi panelparketta gyára. Már megindultak a szállítmányok: eddig 11 kamionnal mintegy 30 ezer négyzetméter körös, tölgy panelparkettát szállítottak finn megrendelőjüknek, s az év végéig még 10 ezer négyzetmétert továbbítanak ugyanoda. Finnország fában gazdag ugyan, ám az állomány zöme parketta készítésére alkalmatlan puha.

A barcsi üzem, amely 1976-tól termel folyamatosan, az idén 400 ezer négyzetméter panelparkettát állít elő, s ennek majdnem a felét exportálja. (MTI)

Köszörűszerszámok korszerűsítése

A köszörűszerszámok gyártásának fejlesztéséről, a technológiák korszerűsítéséről kezdődik hétfőn Buda-pest, a Technika Házában háromnapos nemzetközi konferencia, amelyre húsz országból 250 külföldi szakember jelezte érkezését.

Magyarországon a Finomkerámiai Művek gránit-, csiszolókorong- és köedénygyára gyártja a különféle iparágak számára a csiszoló és köszörülő szerszámokat. Ezeknek minősége és a technológiák fejlettsége nagyban meghatározza a segítségükkel előállított gépipari termékek minőségét, és így végső soron az exportképességét is. Ezért fontos az állandó fejlesztés és a külföldi tapasztalatcsere, amelyre a mostani tanácskozás jó lehetőséget ad.

Zenei naptár

Szimfonikus nyitány

Az idei hangversenyévfad főberleti sorozatát a szegedi szimfonikusok *Schubert—Ravel—Mozart* műsora indította el, csütörtökön este, a Zeneszínházban. A koncert fűszerét annak a *Bruno Campanellának* bemutatkozása ígerte, aki vendégművészként szokatlan módon nemcsak a kész program átpróbálásához nélkülözhetetlen egy-két napot töltött együttésével, hanem huzamosabban dolgozott — igaz, akadt más feladatuk is. Nevezetesen az *Anna Bolena, Donzettinek* hazánkban mástól évszázada nem játszott operája, amit e héten éppen az olasz karmester irányításával, a szegedi zenekar közreműködésével, itt tartanak keresztvíz alá, a helyi Operában. Így aztán dirigensnek és zenekarának a máskorinal több alkalom nyitott összehangolásra, egymás megismerésére, kitapasztalására, ami bizonyára hasznosan kamatozik majd az operapremieren; szükség lesz rá, hiszen országos érdeklődés övezi.

Nem szeretnénk ünneprontóak lenni, de a koncert némileg elmaradt a várakozástól. Változott a meghirdetett programja, sőt a hagyományos sorrendet (bevezető zenekari szám, versenymű, szünet, nagyobb szimfonikus mű) is fölcserelték. Minek következtében az első részre mindössze Ravel *D-dúr (balkeszes) zongoraversenye* jutott, tehát alig melegegett föl a publikum (a szó szoros értelmében gyorsan ment, jól befűtötték a mozbán), máris mehetett vissza az előcsarnokba — még jó, hogy az élet átrendezte a műsort: a szolista *Lux Erika* nagy kedvvel és előzékenyén adta a ráadásokat, *Chopint, Schubertet*, így aztán a koncert első része kikerekedett a zongorista jutalomjátékává. Szünet után Schubert úgy szólván alig ismert *„olasz stílusú” Nyitány* sem kellett őszintén szólva, különösen revelációt, a híres, három tételes Mozart-szimfónia, a zseniálisan megkomponált *Prága (D-dúr)* pedig kissé unalmasan, helyell-közzel pontatlanul, elmosott kontasztokkal, legömbölyített ritmusokkal csak részben idézte föl kellemes emlékeinket, amelyekkel a zenekar Mozart-játéka nemegyszer kényeztette már a közönséget. Campanella, ettől függetlenül, nem kellett rossz benyomást, Erőkezény. Lírikus alkatú karmesternek tűnik, ám akinek fölfehetően az operai környezet az igazi élettő közege — de hát majd meglátjuk. Nem lankadó kíváncsisággal: pénteken, október 26-án, az Anna Bolenában, ugyanitt.

N. I.

Politikai vitakörök Sándorfalván

A politikai vitakör, mint időtartama sem volt megszabva. A téma és a résztvevők aktivitása határozta meg, hogy egy-egy foglalkozás meddig tartson. A vitakörök mindig munkaidő után vannak, s egy-egy foglalkozás általában nem tart tovább 60 percnél.

Sándorfalván jó módszerekkel irányítják a politikai vitakörök munkáját. A pártalapszervezetek vezetősége időnként napirendre tűzi, megtárgyalja a foglalkozások eredményességét akként is, hogy a vezetőségől az ezzel a munkával megbízott és a reszortfelelősök milyen mértékben segítik a vitakörök működését. A nagyközség pártbizottsága titkáranak véleménye szerint a reszortfelelősök tevékenyebbek is lehetnének. Másrészt hozzátehető munkahelyükön is. A vitakörökön hallottakat továbbadják munkatársainknak. Ezek a foglalkozások jó fórumok az informálódásra, a résztvevők véleményének formálására a valóságnak megfelelően.

Már a szervezésnél arra törekedett az alapszervezetek vezetősége, hogy a foglalkozások iránt minél több fizikai dolgozó érdeklődjék. Ennek biztosítéka volt a vitakörök vezetőinek gondos kiválasztása. Fontos ez más jellegű oktatásban is, hiszen a hallgatók arra az előadóra figyelnek, aki felkészült, politikai és gazdasági ismerettel szelies körtek, s a hazai és a külföldi események megítélésében reális képet tud adni.

A foglalkozásokat — folytatta a nagyközség pártbizottságának titkára — nem kötötték meghatározott napokhoz. Mindig a téma aktualitása határozta meg a foglalkozások megtartását, bel- vagy külpolitikai esemény. Ezek közé tartozik például az árrendszer hatásainak körébe tartozó tematika, a munkaerő-gazdálkodás kérdéseinek elemzése, takarékosági intézkedések magyarázata, a békés egymás mellett élés elméleti és gyakorlati kérdéseinek megvitatása. Ugyanígy a politikai vitaköri foglalkozások

időtartama sem volt megszabva. A téma és a résztvevők aktivitása határozta meg, hogy egy-egy foglalkozás meddig tartson. A vitakörök mindig munkaidő után vannak, s egy-egy foglalkozás általában nem tart tovább 60 percnél.

Sándorfalván jó módszerekkel irányítják a politikai vitakörök munkáját. A pártalapszervezetek vezetősége időnként napirendre tűzi, megtárgyalja a foglalkozások eredményességét akként is, hogy a vezetőségől az ezzel a munkával megbízott és a reszortfelelősök milyen mértékben segítik a vitakörök működését. A nagyközség pártbizottsága titkáranak véleménye szerint a reszortfelelősök tevékenyebbek is lehetnének. Másrészt hozzátehető munkahelyükön is. A vitakörökön hallottakat továbbadják munkatársainknak. Ezek a foglalkozások jó fórumok az informálódásra, a résztvevők véleményének formálására a valóságnak megfelelően.

L. F.

Tanulás — szocialista országokban

Pályázat külföldi ösztöndíjra

A jövő év szeptemberében 380 magyar fiatal kezdheti meg tanulmányait ösztöndíjjal a jövő év januárjában jasként az európai szocialista országok egyetemén, főiskolán. Az Oktatási Minisztérium a napokban hirdette meg a pályázatot, amelyre azok a nőtlen, illetve hajadon, magyar állampolgárságú fiatalok adhatják be kérelmüket, akik a jelenlegi tanévben fejezik be középiskolai tanulmányaikat. Ugyancsak megpályázhatják a külföldi ösztöndíjat azok, akik valamelyik hazai felsőoktatási intézményben előfelvételt nyerték a jövő tanévre, vagy már jelenleg is ott folytatják tanulmányaikat, az első évfolyamon. Pályázatra jogosult ezenkívül minden olyan érettségizett dolgozó fiatal, aki ez év végéig még nem tölti be a 25. életévét.

A népgazdaság szakember-szükségletének figyelembevételével a szocialista országokban tanulhatnak a többi között a bányászat és földtan, az energetika, a gépgyártás, az automatika, a vegyipar, a kartográfia, a közgazdaságtudomány számos speciális ágazatának vezető szakemberei. Ugyancsak külföldön — a Szovjetunióban — sajtáttják el a szakismereteket a higiénikus orvosok.

A felvételi kérelmek be-

nyújtásának határideje 1979. december 3. a felvételi vizsgára a jövő év januárjában kerül sor. A vizsga szakértői követelményei azonosak a megfelelő magyar egyetem felvételi követelményeivel. A megfelelő pályázók közül a minisztérium szakemberekből összeállított felvételi bizottság választja ki az ösztöndíj elnyerésére legalkalmasabb fiatalokat.

Az elmúlt tanévben ezerszázán pályáztak külföldi ösztöndíjra, s 650-en felvételüket sikeresen. Közülük, s az előző évben előfelvételt, sorkatonai szolgálatot teljesített fiatalok közül került ki az a 350 ösztöndíjas, aki most szeptemberben kezdte meg tanulmányait, 190 fiú pedig előfelvételt nyert az 1980/81-es tanévre.

Az Oktatási Minisztérium a jövő évvel egyidejűleg hirdette meg az 1981/82-es tanévre is a pályázatot. A választható szakokról, pályázat módjáról, a vizsgák témaköreiről, az ösztöndíj elnyerésének feltételeiről füzetet adtak közre. Ez Budapest, a Múzeum körúti pedagógus, valamint a Deák Ferenc utcai Móríz Zsigmond könyvesboltban, a vidéki városokban pedig a tan-könyvtárakban kijelölt könyvesboltokban kapható.

Típusstervek vztisztításhoz

Az utóbbi három évben háztartási szennyvizek tisztítására 81, az iparira 31, a családi házak korszerű ülepítő- és szikkasztómedencéire 44, a különböző ivóvízkezelő berendezésekre pedig 15 típustervet dolgoztak ki. A gyakorlat igazolta, hogy — a korábbi felfogástól eltérően — a változó összetételű szennyvíz megtisztításához is alapvetően azonos

technológiát használhatunk, s nem kell minden esetben egyedi terveket, berendezéseket készíteni.

A Vízépészeti Vállalatnál például azt jelentette az egyszerűsítés, hogy gyártmánycsaládjainak szántát 65-ről 21-re csökkenthette, s így megteremtette a nagyobb sorozatok készítésének, tehát a tömeggyártásnak a feltételeit. (MTI)